

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Lasse Budtz (S) (se foran)
vedtoges med 129 stemmer mod 18; 15 stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af Anne Grete Holmsgård (VS) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden af Ib Christensen (DR) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et sagkyndigt og uafhængigt udvalg til at undersøge og vurdere problemerne omkring dansk sikkerhedspolitik.

[Af Bilgrav-Nielsen (RV) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 62. Fremsat 5/2 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Regeringen har sympati for de tanker, der ligger bag det forslag til folketingsbeslutning, som det radikale venstre har fremsat. Men vi finder, at det er for begrænset, og at det er for ufuldstændigt.

Af bemærkningerne til forslaget kunne man få det indtryk, at den opfordring til en videreførelse og ajourføring, som er indeholdt i efterskriften til Seidenfadenundervalgets rapport, har været siddet overhørig af skiftende regeringer siden rapportens fremkomst i 1970.

Et sådant indtryk ville være ukorrekt, idet der naturligvis løbende er foretaget delundersøgelser til brug for regeringens overvejelser af sikkerhedspolitikken. Det er imidlertid undersøgelser, der ikke fremtræder som et egnet instrument til en bredere og stadig orientering om dansk sikkerhedspolitik såvel i forhold til folketinget som i forhold til opinionsdannelsen.

Regeringen har derfor længe overvejet, på hvilken måde det arbejde, der er indledt med udarbejdelsen af Seidenfadenrapporten – en rapport, der netop selv betegner det billede, der opridses, som et øjebliksfoto – mest hensigtsmæssigt kan følges op og udbygges. Da sigtet med et sådant arbejde efter vor opfattelse bør være at skabe et forståelsesgrundlag som forudsætning for en bredere og mere dybtgående sikkerhedspolitisk debat her i landet, bør arbejdet i højere grad, end det radikale venstres forslag er udtryk for, forme sig som en løbende drøftelse af og informationsvirksomhed om vigtigere sikkerhedspolitiske problemstillinger, måske bl.a. således, at der som et fast punkt årligt skal kunne gøres sikkerhedspolitisk status som et naturligt modstykke til en vurdering af forsvarets situation.

Regeringen har gjort sig en række overvejelser om, hvorledes et sådant arbejde kan udføres i praksis. Mens det radikale forslag forudser et udvalg med en tidsbegrænset opgave, vil det fremgå af, hvad jeg allerede har sagt, at det, regeringen stiler imod, er et permanent udvalg til drøftelse af sikkerhedspolitikken i bred forstand, herunder også de nedrustningspolitiske aspekter. Herved vil det eksisterende nedrustningsudvalgs opgaver kunne henlægges til det nye udvalg. Selve udvalget tænkes, som vi er kommet frem til det indtil nu, sammensat af et sagkyndigt formandskab på 5 personer samt af repræsentanter for folketinget og for de berørte dele af forskningen og administrationen, og desuden forudses der et mindre, fast sekretariat.

En førstebehandling af et forslag er jo ikke stedet til at gå i enkeltheder, men jeg er ud fra den tidligere skitserede grundopfattelse naturligvis helt parat til under udvalgsarbejdet nærmere at redegøre for de overvejelser, som regeringen har gjort sig.

Lasse Budtz (S):

Det er jo ikke svært for socialdemokratiet at stille sig positivt over for det radikale forslag om nedsættelse af dette sagkyndige og uafhængige udvalg til undersøgelse og vurdering af problemerne om dansk sikkerhedspolitik, og på baggrund af den debat, vi lige har været igennem, er det mig kun en glæde

[Lasse Budtz]

at kunne erklære støtte til det radikale forslag.

Faktisk har en hel stribe medlemmer af den socialdemokratiske gruppe inden for det sidste halve års tid foreslået noget, der ligner det radikale forslag indtil forveksling, og jeg har såmænd selv i al beskedenhed også gjort det. Vi kan derfor tilslutte os principperne. Hvordan udvalget så skal formes i praksis og gennemføre sit arbejde, må vi kigge på i udvalget, men det ligger selvfølgelig i sagens natur, at vore tanker ligger i direkte forlængelse af udenrigsministerens. Vi mener, at udvalget skal have sagkyndige medlemmer, deriblandt repræsentanter for forskningsmiljøet og for politiske partier. Der er et uimodsigeligt behov for en næsten permanent løbende analyse af og debat om de sikkerhedspolitiske problemer og i denne forbindelse selvfølgelig afspændings- og nedrustningsmulighederne, som vi også i socialdemokratiet lægger overordentlig stor vægt på, og som vi mener må indgå med betydelig vægt i udvalgets arbejde.

Vi tænker os årlige beretninger, måske nu og da med specialanalyser med forskellige indfaldsvinkler, som kunne give alle interesserede et grundlag for at få oplysninger, for at deltage i debatten. Men netop af den grund er det nok vigtigt at få en fyldig repræsentation for forskningen med.

Det forekommer os naturligt, at det nedrustningsudvalg, som eksisterer for øjeblikket, afskaffes eller indgår i det nye udvalg. Jeg vil i øvrigt gerne benytte denne lejlighed til at sige, at jeg synes, at de indberetninger, som nedrustningsudvalget har produceret nu igennem en temmelig lang årrække, har været gode og er anvendelige, hvis man har ønsket at benytte dem. De er nok blevet under vurderet, men der har formentlig ikke været information nok på en populær måde om nedrustningsudvalgets arbejde, og det er egentlig uretfærdigt. Det nye arbejde må være mere omfattende og må resultere i fyldigere beretninger eller betænkninger og analyser, som jeg sagde, med skiftende udgangspunkter. Man kunne f.eks. tænke sig en beretning, der koncentrerer sig om sikkerhedspolitikken i Norden, en anden om sikkerhedspolitikken set ud fra en europæisk synsvinkel. I øvrigt synes jeg, at disse beretninger og analyser, efterhånden som de fremkommer, bør fremstilles i en slags folkeudga-

ve, så alle kan få en chance for at være med, så debatten kan forplante sig ud i vælgerforeningerne, ud i skolerne og ud i højskolerne og forhåbentlig også ind i avisernes spalter.

Jeg kan altså tilsige socialdemokratiets velvillige støtte til en behandling af forslaget i udvalget.

Arne Christiansen (V):

I det radikale venstres forslag til folketingsbeslutning genkender man jo en af betingelserne for de forhandlinger, der har været ført om den kommende forsvarspolitik, de forhandlinger, som de radikale har deltaget i, og derfor kan man nok blive lidt forstemt, hvis man tænker over hensigten. Der ligger jo nok et typisk radikalt forhalingsmoment i det, og af den grund vil jeg ikke på venstres vegne kunne tilsige nogen støtte til forslaget, som det foreligger.

Jeg mener heller ikke, at der er belæg for bemærkningerne om, at der intet væsentligt har været foretaget på området siden Seidenfadenrapporten. Jeg lyttede derimod med betydelig interesse til det, som udenrigsministeren sagde, og de tanker, som udenrigsministeren skitserede, herunder også, at man vil nedlægge nedrustningsudvalget og få en mere permanent ordning til vurdering af hele vor sikkerhedspolitik.

Fra venstres side vil vi se positivt på dette under udvalgsarbejdet, men jeg vil gerne understrege, at det er en forudsætning, at det ikke skal være noget forhalende element i de forsvarsforhandlinger, der er i gang.

Palle Simonsen (KF):

Efter en lang sikkerhedspolitisk debat i dag er det nok rigtigt at holde sig til det ene konkrete, nemlig spørgsmålet om udvalg eller ikke udvalg.

Jeg må sige, at jeg opfatter det radikale venstres forslag på den måde, at man ønsker et udvalg, som skal komme med en situationsrapport. Hvis det er korrekt, så må jeg sige, at jeg er enig med udenrigsministeren i, at det for så vidt ikke løser vore problemer. Man kunne måske føje til, at det var den dårligst tænkelige situation at lave en øjebliksberetning i, fordi situationen jo er uoverskuelig, som det også er fremgået af den debat, der har været i dag.

[Palle Simonsen]

Da jeg læste det radikale venstres forslag første gang, må jeg indrømme, at jeg opfattede det som et forsøg på at lægge et røgslør ud over de forsvarsforhandlinger, som det radikale venstre deltog i. Her må jeg sige som den tidligere ordfører, at det ikke længe er aktuelt og nødvendigt. Dermed er den baggrund for så vidt forsvundet, og vi står alene tilbage med spørgsmålet om at tage stilling til, hvordan vi får en tilstrækkelig løbende behandling af disse ting.

Herom skal jeg ganske enkelt sige, at vi er parat til i udvalget at drøfte de tanker, som udenrigsministeren har lagt frem. Vi finder, at der ligger fornuftige momenter i det, og er klar til at indgå i en drøftelse om en sådan model.

Arentoft (FP):

Der er jo i bemærkningerne til forslaget nævnt en masse emner, og denne emnerække kunne dobles op adskillige gange. Der er virkelig mange ting, der griber ind i det område, som forslaget omhandler.

Jeg er enig med de foregående ordførere, idet der bl.a. i efterskriften fra Seidenfadenudvalget står, at man fremstille et øjebliksfotografi. Det er da meget rart at have et øjebliksfotografi til minde om en eller anden situation, men det, der er behov for, er, som det er blevet sagt, noget løbende.

Jeg tror, det var hr. Lasse Budtz, der brugte udtrykket »folkeudgave«, og dér vil jeg da godt pege på de hæfter, som netop i denne tid udkommer fra Folk og Værn omkring den nye forsvarslov. Det er i virkeligheden en glimrende form for temahæfter eller folkeudgaver, hvad man kan kalde dem, og de kan ajourføres fra år til år; man kan rette dem til. Seidenfadenrapporten minder om et leksikon. Når det er færdigt, så er det færdigt, og så kan man altså slå op i det og se alt det historiske, men man har behov for noget løbende.

Derfor kan vi ikke umiddelbart godtage forslaget, som det ligger. Vi er mere varme på at drøfte det oplæg, som vi fik her fra udenrigsministeren, når vi kommer til behandlingen i udvalget.

Gert Petersen (SF):

Der er ingen som helst tvivl om, at i Danmark foregår den sikkerheds- og udenrigspo-

litiske debat ofte på et meget spinkelt informationsniveau. Vi oplever ofte, at problemerne ikke er belyst fra tilstrækkeligt mange sider, at de ikke er blevet endevendt tilstrækkeligt i en bred offentlig debat, og med bred debat mener jeg en debat, som både er bred i omfanget af berørte mennesker, og som i nogen grad går i dybden.

Hvis vi sammenligner med situationen i to lande som Sverige og Norge, så oplever vi noget helt andet. Dér har vi et helt andet billede. Dér ser man et meget bredt forskningsmiljø med en række forskellige synspunkter og analyser og som følger deraf også en ganske bred debat om udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, som ikke bare køres af en lille, begrænset gruppe, men af langt større dele af befolkningen.

Det er også for socialistisk folkeparti et meget væsentligt problem, som jeg forstår at det er for de radikale, hvordan vi får ændret situationen herhjemme. Vi gør det i hvert fald ikke med de af hr. Arentoft netop nu lovpriste små propagandahæfter, som vel i og for sig kan bidrage til debat, det skal guderne vide, hvis man ved debat forstår modsigelse, men som under alle omstændigheder er meget ensidige i deres synspunkter, og det, vi har brug for, er det stik modsatte af ensidighed.

Det gamle Seidenfadenudvalg kom jo med en række betænkninger eller redegørelser, eller hvad vi nu skal kalde det, som jeg nok vil sige retrospektivt ikke var helt så dybdybende, som de burde have været, men som ikke desto mindre på det tidspunkt faktisk gav diskussionen nogle meget gode tilskud og et noget mere kontant grundlag. Jeg bruger selv stadig væk de bøger, der kom dengang, de er gode – o.k. som leksika eller opslagsbøger, men det er sandelig også noget, man har brug for, hvis man vil beskæftige sig med udenrigs- og sikkerhedspolitik og med det historiske forløb.

Vi ser fra SFs side med sympati på tanken om at oprette et sådant nyt undersøgelsesudvalg, der kan vurdere problemerne omkring dansk sikkerhedspolitik, uden at vi af den grund gør os for mange illusioner om det. Vi går altså ind i drøftelsen i udvalget med en positiv holdning, men vi vil godt se nærmere på, hvordan det hele skal udformes. Begrebet »et uafhængigt udvalg«, som jeg godt nok ved er noget de radikale elsker meget højt,

[Gert Petersen]

vil vi godt se nærmere på med henblik på, hvad det egentlig indebærer.

Nu kommer regeringen med helt nye tanker, som man måske godt kan stille sig positivt til, men vi må jo altså høre noget nærmere om det. Det, jeg er en lille smule bange for med hensyn til de tanker, regeringen kommer med, og til en vis grad også det radikale forslag, er, at vi får noget, der ligesom bliver institutionaliseret eller integreret – det gælder især regeringens tanker – i udenrigsministeriet, og det er meget vigtigt med uafhængighed, men det er også vigtigt med en pluralisme. Jeg er nemlig tilhænger af et pluralistisk samfund, modsat f. eks. hr. Arentoft, som mener, at det er nok med det ensporede, vi får fra forsvarrets efterretningstjeneste – undskyld, oplysningstjeneste, men det kunne såmænd være næsten det samme.

Jeg er altså tilhænger af et pluralistisk samfund, og jeg tror, det vil være en meget stor fordel for os alle, ikke alene for hr. Arentoft, men såmænd også for mig, hvis vi kunne få et bredt forsknings- og debatmiljø herhjemme omkring forsvar, sikkerhed og udenrigspolitik, hvor forskellige analyser og tanker kunne mødes og brydes. Det er jeg bange for ikke vil ske med det radikale forslag, isoleret taget, og heller ikke med regeringens tanke, isoleret taget, så der skal i hvert fald noget mere til. Men jeg imødeser en drøftelse i udvalget.

(Kort bemærkning).

Arentoft (FP):

Når jeg har bedt om en kort bemærkning, så er det, fordi jeg tror i virkeligheden godt, at hr. Gert Petersen og jeg kan blive enige. Disse temahæfter, som jeg nævnte, er der normalt kun én forfatter på, men hvis der kom sådanne hæfter, hvor et udvalg stod bag, så tror jeg faktisk, vi var enige. Det er pluralisme, og det tror jeg vi kunne blive enige om.

Arne Melchior (CD):

For adskillige uger siden under den første forberedelse til den debat, der har været ført tidligere på dagen i dag, var vi i mit partis folketingsgruppe inde på, at det nok var nødvendigt at få Seidenfadenrapporten fulgt op. Vi kendte på det tidspunkt ikke det radikale initiativ. Da vi lærte det at kende, følte

vi, at det var et godt initiativ, og derfor omtalte vi ikke dette emne under debatten tidligere her i dag, da det nu altså var kommet på dagsordenen.

Det er en lidt pudsigt situation for mig i dag, hvor jeg netop i dag såvel som i går har måttet tage stærk afstand fra den radikale attitude over for danske forsvarsproblemer, at kunne sige, at på dette område støtter vi det radikale initiativ.

Vi synes, at udenrigsministerens model har forbedret løsningen af det spørgsmål, der her trænger sig på, og jeg kan tilsige, at CD i udvalget nøje vil studere den model med afgjort positivt fortegn. Vi vil tro, at det må være hurtigt og nemt at få den model, som udenrigsministeren her har skitseret, bragt igennem til realisation.

Steen Folke (VS):

Det radikale venstre har jo ikke ligefrem nogen markant politisk profil. Man er sådan lidt for og lidt imod, og lidt på den ene side og lidt på den anden side. Det er nok baggrunden for, at det radikale venstre har specialiseret sig i at fremsætte forslag om, at man skal nedsætte udvalg til at kigge på det ene og det andet.

I mangel af en politik, som man kan fremlægge og sige, at det radikale venstre går ind for det og det eller imod det og det, kan man i stedet for sige: mon ikke det var en god idé at få nedsat et udvalg til at kulegrave problemerne? Det har de radikale såmænd foreslået på det ene område efter det andet. Så var det en pengepolitisk kommission, der skulle nedsættes. Så var det et udvalg til at kigge på planlægningen af øst-vest-trafik her i Danmark, og nu er det altså et udvalg til vurdering af problemerne omkring sikkerhedspolitik.

Den radikale holdning til sikkerhedspolitikken er jo også lidt tvetydig. Man er lidt for NATO, det har vi fået bekræftet i dag, man er også lidt imod, man er lidt for militæret og lidt imod. Alle ved også, at der er uenighed inden for det radikale venstre om disse ting. Hvad gør man så? Ja, så beder man om at få nedsat et udvalg til at udrede problemerne.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at VS også mener, at der i høj grad kunne være brug for et virkeligt udredningsarbejde omkring pro-

[Steen Folke]

blemterne. Vi er, som det er fremgået af de sidste dages debatter, fundamentalt uenige i den sikkerhedspolitik, som regeringen og et stort flertal i folketinget står bag. Men jeg vil godt understrege, at vi ikke tror på, at man kan få en sagkyndig og uafhængig udredning af disse problemer ved at nedsætte et udvalg, sådan som det er skitseret af de radikale.

Jeg vil gerne argumentere med, at efter vores mening var Seidenfadenunderudvalgets rapport ikke en sådan sagkyndig og uafhængig vurdering af problemerne. Bevares, jeg skal ikke bestride, at der sad folk med sagkundskab i udvalget, men udvalget var sammensat politisk, og hele grundlaget for udvalgets arbejde var den form for sikkerhedspolitik, som det store flertal i folketinget stod bag dengang og står bag den dag i dag. De konklusioner, som Seidenfadenunderudvalget nåede frem til, var entydigt f.eks. på NATO-medlemskabets grund. Det var ikke nogen overraskelse for nogen, for man kunne sige sig selv, når man så på udvalgets sammensætning, at sådan ville det gå.

Det er klart, at VS ikke finder, at der er opnået noget særligt ved at nedsætte et nyt Seidenfadenundervalg, hvor man må være klar over, at det naturligvis får en nogenlunde tilsvarende sammensætning, når det er regeringen og udenrigsministeren, der skal nedsætte dette udvalg. Så kan man forudse, i hvilken retning udvalgets vurderinger og konklusioner vil gå, og det bliver stadig væk inden for en alt for begrænset ramme. Man kan godt komme omkring nogle problemer, der går ud over den allersnævraste form for sikkerhedspolitik. Det gjorde Seidenfadenunderudvalget jo reelt. Man var inde på andre former for sikkerhedspolitiske perspektiver, Nord-Syd-problemer og mange andre ting, men når det kom til vurderinger og konklusioner, så stod det alligevel fast, at det var på den bestående sikkerhedspolitik grund, det var på NATO-medlemskabets grund, hele udredningen reelt foregik.

Da vi er overbevist om, at et nyt udvalg af samme type vil arbejde inden for de samme politisk alt for begrænsede rammer og derfor ikke kan danne grundlag for en virkelig alsidig sikkerhedspolitisk debat, en virkelig debat om militærets funktion, om andre former for sikkerhedspolitik, så vil vi ikke medvirke til at opfordre regeringen til at nedsætte et

sådant udvalg, og vi kan altså ikke gå ind for det radikale venstres forslag.

Poul H. Møller (KrF):

Som jeg sagde i dag i min ordførertale i den sikkerhedspolitiske debat, så hilser kristeligt folkeparti ethvert initiativ, der kan bringe fred og afspænding i verden, velkommen og mener, at alle muligheder på dette område skal udnyttes fuldt ud.

Vi hilser derfor med tilfredshed det radikale forslag om nedsættelse af et sagkyndigt udvalg, måske et nyt Seidenfadenundervalg, eller hvad det nu kan blive til, og håber, at et sådant udvalg kan fremdrage alle aspekter og muligheder for afspænding og fredsforhandlinger og nye fremstød og initiativer, og at et sådant udvalg kan blive af værdi for os i vor fremtidige sikkerhedspolitik. Om det skal være et Seidenfadenundervalg, et ad hoc-udvalg, eller det skal være et mere permanent udvalg med selvstændigt sekretariat osv., tør jeg ikke udtale mig om, men i hvert fald kan jeg tilsi-ge, at kristeligt folkeparti vil medvirke positivt til udvalgsbehandling af dette forslag.

Lis Starcke (DR):

Jeg vil med det samme sige, at vi i retsforbundet ikke har opfattet det, som om de radikale vil lægge et døglør ud eller ville forsøge en forhandling. Det er i alle tilfælde ikke det, retsforbundet ønsker, vi ønsker klarhed over tingene. Fra retsforbundet kan de radikale vente støtte til de tanker, der ligger bag dette beslutningsforslag. Det er måske, fordi de er helt i overensstemmelse med tanker, som retsforbundet har gjort sig, og som vi også har nedfældet i vores arbejdsprogram.

Jeg synes, at vanskeligheden ligger i at få stablet et uvildigt udvalg på benene, men det kan jo være, man ved fælles anstrengelser kan gøre det. Nu var udenrigsministeren inde på en anden måde, man kunne gøre det på, og hr. Gert Petersen var inde på pluralismen, og det er jeg enig i. Det er vanskeligt med det uvildige. Det skulle gerne være alsidigt, som hr. Gert Petersen sagde.

Retsforbundet finder i al fald, at man har et særdeles fyldigt og godt dækkende kommissorium at gå ud fra, hvis man genbruger det, der blev udformet til, eller var det af, Seidenfadenunderudvalget. I efterskriften i bilag II udtrykkes udvalgets overvejelser med hensyn

[Lis Starcke]

til, hvordan man i fremtiden kan bidrage til, at såvel beslutningstagerne som offentligheden får det bedst mulige grundlag. Der har jo også heroppefra været rejst tanker om at udgive folkeudgaver eller temahæfter, og det vil vi fra retsforbundets side støtte.

Udvalget henviser bl. a. til, at der er visse områder, hvor det ikke inden for de dengang nedfældede rammer kunne gå i dybden, så de har sådan set selv været klar over, at det resultat, de kom til, ikke var fuldstændig dækkende. Det mener jeg vil blive muligt ved at gøre et sådant udvalg permanent eller i alle tilfælde ved, at man gentager vurderingen af de sikkerhedsmæssige problemer og de ting, der ligger til grund for den forhåbentlig vældig positive bedømmelse, man ville få ud af det. Det har også været nævnt fra anden side, at det burde være løbende oplysninger, og at man muligvis skulle gøre en årlig status.

Det er altså tankerne i beslutningsforslaget, vi kan gå ind for. Vi ønsker størst mulig oplysning. Først da kan man tage virkelig stilling til, hvordan vi bedst løser sikkerhedsproblemerne i Danmark.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg synes, det er positivt, at så mange partier interesserer sig for dette emne. Jeg hørte godt, hvad der blev sagt sådan ind imellem. Jeg lagde navnlig mærke til, hvad der blev sagt af ordførerne for venstre og konservative. Det var en lidt underlig reaktion, synes jeg, en lidt småsur reaktion. Jeg ved ikke hvorfor. Det kan i hvert fald ikke have noget at gøre med, at man ikke tidligere har interesseret sig for disse ting, idet Seidenfadenundervalgets arbejde jo blev startet af VKR-regeringen, oven i købet undertegnet af politikere fra de 3 partier, der indgik i den, altså også fra venstre og konservative.

Men nu har man altså brug for en attitude, der lægger selv fornuftige forslag en smule for had. Det er lidt trist, og det afslører, når alt kommer til alt, at man måske ikke interesserer sig så forfærdelig meget for at fordybe sig i udenrigs- og sikkerhedspolitiske emner, i hvert fald ikke på forskningsniveau. Det kunne jo ske, at der kom ting og sager frem, som gjorde det vanskeligt at føre den debat, man har besluttet sig for at føre. Det siger jeg, vel vidende at det også kunne ske

for det radikale venstre, men i modsætning til venstre og konservative og den traditionelle borgerlige opfattelse af disse ting har vi indset, at denne verden er under forandring, at tingenes tilstand ændrer sig fra dag til dag. Og vi har indset – for nu at holde os til det, som var ved at blive et emne forleden dag – at der faktisk er sket en hel del siden anden verdenskrig.

Hvis vi udelukkende diskuterer sikkerhedspolitik – og vi kunne i denne forbindelse sige navnlig forsvarspolitik – ud fra oplæg fra de såkaldt sagkyndige, og de er sagkyndige i øvrigt i forsvarsministeriet, er det alt for lidt, det er et alt for snævert grundlag at arbejde på. Det er et godt grundlag, de laver, det er det, de kan, det er det, de aflønnes for, det er deres job, men vi skal ikke som politikere være tilfredse med, at vi kun får tingene set fra denne side. Vi må have folk til at arbejde med disse ting, som er ubundne af det etablerede system, om man vil. Jeg forstod, at der i en række ordføreres indlæg var forståelse for det synspunkt, at det skal være et uafhængigt udvalg.

I den sammenhæng vil jeg godt gøre et par bemærkninger om udenrigsministerens ønsker til dette arbejde. Jeg er bange for, at disse ønsker – hvis de realiseres – netop vil binde udvalgsarbejdet, vil binde udvalget til nogle faste, forudindtagne forestillinger om, hvad dette drejer sig om. Det er ikke udtryk for mistillid til de etablerede kontorer i udenrigsministeriet eller i forsvarsministeriet, men jeg tror ikke, de er gearret til at lave dette arbejde, ikke i første omgang. De skal også gøre et arbejde på dette felt, men det, vi først og fremmest har ønsket, er, at vi uden for de etablerede systemer får folk, der har disse emner som professionelle job, skal vi sige forskere, der har begreb om disse ting, til at gå ind i arbejdet.

Vi har med vilje ikke lagt os særlig fast i vort oplæg, fordi vi skønner, at der kan være andre ideer, som kan være lige så gode som dem, vi har fremsat. Vi har lagt eksemplet med Seidenfadenundervalget frem, fordi det i Danmark har været det første lidt mere professionelle arbejde på dette felt, men altså kun som et eksempel på, hvordan det kan gribes an. Vi er naturligvis meget, meget åbne over for en debat i udvalget om, hvad vi eventuelt kunne gøre i stedet for dette forslag. Jeg vil gerne sige rent ud, at vi først og

[Bilgrav-Nielsen]

fremmest har ønsket at få en debat i gang om, hvordan vi griber tingene an.

Jeg vil gerne sige én ting til til udenrigsministerens konstruktion. Jeg er nervøs for, at vi ikke får det ud af det, som vi skulle have, hvis man i dette arbejde sætter folketingsrepræsentanter ind, for så får vi under en eller anden form en vis meningsstyring ind i foretagendet. På et eller andet tidspunkt skal man have det, men ikke på dette stadium.

Jeg tror i øvrigt, at vi ved siden af dette udvalg skulle overveje – det nævnte jeg forleden dag under den forsvarspolitiske debat – egentlig dansk forskning, måske dansk-nordisk. Det er jo sådan, at når vi fører udenrigspolitiske debatter og forsvarspolitiske debatter her, så er vi henvist til at søge vore oplysninger i udenlandske publikationer. De er udmærkede. SIPRI's produktion er særdeles fortrinlig, og SIPRI arbejder som bekendt med åbne kilder i modsætning til Institutet for Strategiske Studier i London. Men det er stadig store, vanskelige publikationer, som i øvrigt foreligger på udenlandske sprog, og det gør, at disse ting ikke bliver folkelæsning, ikke bliver noget, vi kan rejse en folkelig debat på grundlag af. Ved siden af disse ting er der altså behov for noget selvstændigt dansk, noget nordisk, om man vil, og det er den debat, vi med dette forslag gerne har villet rejse.

Så er det jo pudsigt, at vi igen hører fra hr. Steen Folke, at dette er sådan lidt på den ene side og lidt på den anden side. Nå ja, men som jeg har sagt til de borgerlige partier, venstre og konservative, som jeg i øvrigt også kunne sige til hr. Arentoft, og som jeg altså også kan sige til hr. Steen Folke: vi har den opfattelse, at verden ændrer sig, og at problemstillingerne derfor skal anskues med nye øjne ind imellem. Det kan betyde, at vi også i det radikale venstre må anlægge nye synspunkter hen ad vejen. Sådan tror jeg det er, og hvis ikke man indrømmer det, så er man i virkeligheden ikke egnet til at deltage i lovgivningen.

De bemærkninger, der er faldet fra det store flertal, har været positive over for ideen, og det tager jeg som udtryk for, at vi i udvalget skulle kunne nå et resultat. Og jeg vil gerne understrege, at det gerne må være et resultat, som fører til et andet forslag, blot mener jeg, at arbejdet i udvalget bør føre frem til, at vi får sat gang i dette arbejde.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Seidenfadensrapporten har været nævnt flere gange. Seidenfadenudvalget arbejdede jo igennem temmelig lang tid, det var sammensat af folk fra mange forskellige grene og, hvis ikke jeg husker meget fejl, også fra folketinget – nej, det var ikke i selve udvalget, men jeg var også lidt i tvivl.

Men i hvert fald vil jeg bare til hr. Bilgrav-Nielsen sige, at nu skal vi skelne imellem det, der ligger i det radikale forslag, og det, der har at gøre med forskning som sådan – jeg tror, hr. Bilgrav-Nielsen brugte ordet »forskning«. Vi skal ikke, om jeg så må sige, pumpe det for hårdt op, spænde forventningerne for højt, fordi med forskning er vi ovre i undervisningsministerens område, og så er vi ovre i noget, der har været en tradition i andre lande, når det drejer sig om disse områder.

Jeg tror, at vi, når vi snakker sammen om det i udvalget, finder frem til et ganske fornuftigt resultat. Jeg er da meget indstillet på også at drøfte, hvor hensigtsmæssigt det egentlig er, at medlemmer af folketinget er med i selve dette arbejde.

Der er altså en lang række enkeltheder, vi skal igennem, og jeg tror, at god vilje kan føre frem til et resultat, der kan samle et meget klart flertal med baggrund i det radikale forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

[Tredje næstformand]

Fra medlem af folketinget *Erhard Jakobsen*, der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 4. marts atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Mette Brigsted Hansens*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Boligudvalget (28/2 80):

Udtræder: Kirsten Jacobsen

Nyt medl.: Erlendsson

Retsudvalget (28/2 80):

Udtræder: Kirsten Jacobsen

Ny stedf.: Erlendsson

Skatte- og afgiftsudvalget (28/2 80):

Udtræder: Kirsten Jacobsen

Nyt medl.: Erlendsson

Nordisk Råd (28/2 80):

Udtræder: Kirsten Jacobsen

Ny stedf.: Erlendsson

Uddannelsesudvalget (28/2 80):

Udtræder: Voigt

Ny stedf.: Glensgård

Udv. for forretningsordenen (28/2 80):

Udtræder: Voigt

Nyt medl.: Ninna Pedersen

Kulturudvalget (28/2 80):

Udtræder: Voigt

Ny stedf.: Ninna Pedersen

Skatte- og afgiftsudvalget (28/2 80):

Udtræder: Bollmann

Nyt medl.: Brusvang

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 29. februar 1980, kl. 11.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.16